
ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

PAWEŁ SZWAJDLER*

SPIS TREŚCI

1.Wstęp.....	98
2. Wewnętrzny <i>anti-treaty shopping</i> w Szwajcarii.....	100
3.Wewnętrzny <i>anti-treaty shopping</i> w RFN	105
4. Wewnętrzny <i>anti-treaty shopping</i> w Kanadzie.....	109
5.Podsumowanie.....	110

1.WSTĘP

1.1. Uwagi wprowadzające

Wewnętrzne uregulowania skierowane przeciwko zjawisku nazywanemu *treaty shopping* stanowią w porównaniu z działaniami na szczeblu międzynarodowym tylko nieznaczną część środków przeciwdziałających tej metodzie unikania opodatkowania. Niemniej jednak analizowane regulacje są interesującą próbą rozwiązania przedmiotowego problemu i dlatego zasługują na szersze omówienie. Przed przejściem do tematu określonego w tytule niniejszego artykułu koniecznym wydaje się ogólne przedstawienie zjawiska *treaty shopping*.

* Paweł Sz wajdler, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, e-mail: pawel.sz wajdler@onet.pl.

1.2. *Treaty shopping* - zarys problematyki

Termin *treaty shopping* pochodzi z języka angielskiego i nawiązuje do występującego w USA zjawiska *forum shopping*, czyli wyboru przez stronę procesową sądu, wydającego się zagwarantować najkorzystniejsze dla niej rozstrzygnięcie³²³. W języku polskim *treaty shopping* można określić jako nabywanie korzyści umownych³²⁴ czy kupczenie umowami³²⁵. Zjawisko to polega na wykorzystaniu regulacji zawartych w umowach o unikaniu podwójnego opodatkowania przez podmiot, który *de iure* nie jest objęty zakresem podmiotowym tychże umów.³²⁶

Dla lepszego zobrazowania problemu należy zwrócić uwagę na fakt, że umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania mają charakter dwustronny, nie zostały zawarte między wszystkimi państwami oraz nie gwarantują tak samo korzystnych uregulowań.³²⁷ Stan rzeczy opisany powyżej z przyczyn oczywistych może okazać się mało atrakcyjny dla przedsiębiorców, którzy prowadzą działalność gospodarczą o zasięgu międzynarodowym lub po prostu uzyskują dochody ze źródła zagranicznego (dalej zwane dochodami zagranicznymi), ponieważ mogą oni podlegać podwójnemu opodatkowaniu lub obowiązująca ich umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania nie zawiera wystarczająco korzystnych uregulowań. Należy jednocześnie spostrzec, że zaistnienie *treaty shoppingu* wymaga ziszczenia się dwóch warunków. Pierwszym z nich jest brak korzystnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania pomiędzy państwem źródła dochodu zagranicznego oraz państwem siedziby podmiotu, uzyskującego ten dochód. Natomiast drugi warunek wymaga, aby istniał kraj, który połączony jest odpowiednimi umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania z państwami wskazanymi w zdaniu poprzednim. Jak łatwo się domyślić dzięki rejestracji podmiotu pośredniczącego w tymże państwie przedsiębiorca uzyskujący dochód zagraniczny może uniknąć podwójnego opodatkowania, a nawet w pewnych przypadkach ze względu na manipulowanie kosztami uzyskania przychodu uniknąć opodatkowania całkowicie.³²⁸ Słusznym wydaje się uzupełnienie powyższego opisu definicjami obecnymi w doktrynie i ich wartościującą oceną.

O. Amoretti definiuje *treaty shopping* jako konstrukcję, która przy wykorzystaniu spółki zależnej, zwanej spółką-córką³²⁹ zostaje wkomponowana w sieć umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, co pozwala uzyskać ulgi lub zwolnienia podatkowe spółce matce.³³⁰ Powyższy opis

³²³ R. Avi-Yonah, C. Panayi, *Rethinking Treaty Shopping Lessons for the European Union*, Public Law and Legal Theory Work Papers, Michigan University, No 182/No January 2010, s. 2.

³²⁴ R. Nawrot, *Szkodliwa konkurencja podatkowa*, Difin 2011, s. 99.

³²⁵ <http://www.podatki.abc.com.pl/czytaj/-/artykul/nabywanie-korzysci-umownych-treaty-shopping-oraz-naduzywanie-przepisow-umow-o-unikaniu-podwojnego-opodatkowania-treaty-abuse>.

³²⁶ R. Nawrot, *op. cit.*, s. 99.

³²⁷ J. Clifton Fleming jr., *Searching for the Uncertain Rationale Underlying the US Treasury's Anti-Treaty Shopping Policy*, Intertax, Volume 40, Issue 4, Kluwer Law International BV 2012, s. 246.

³²⁸ C. Panayi, *Double Taxation, Tax Treaties, Treaty Shopping and the European Community*, Kluwer Law International, 2007, s. 40.

³²⁹ O. Amoretti, *Treaty Shopping, Probleme und Mögliche Lösungen*, Grinverlag 2008, s. 7.

³³⁰ Ibidem.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING zwraca uwagę na fakt, że istotą omawianego zjawiska pozostaje celowe rozmieszczenie podmiotów gospodarczych w przestrzeni międzynarodowej w celu uzyskaniu korzyści, zapewnianych przez umowy podatkowe.

Zdaniem Raymonda Wackera *treaty shopping* jest to natomiast użycie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania przez rezydenta kraju trzeciego (w stosunku do państw - stron umowy) w celu uzyskania zwolnień lub ulg podatkowych.³³¹ Definicja ta niestety nie zwraca uwagi na to jak *treaty shopping* odbywa się w praktyce.

Definiowane zjawisko bywa również określane jako szczególna forma unikania opodatkowania, która wymaga przekierowania bezpośredniej inwestycji zagranicznej za pośrednictwem państwa trzeciego w celu skorzystania z dogodnej umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.³³² Opis powyższy wydaje się być użyteczny ze względu na zwrócenie uwagi, że bezpośrednia inwestycja, której efektem jest przepływ kapitałowy pomiędzy państwem źródła, a państwem siedziby inwestora jest zastępowana przez inwestycję pośrednią, która wymaga dwóch przepływów kapitałowych. Pierwszy z nich pochodzi z państwa źródła dochodu i jest kierowany do państwa siedziby podmiotu podstawionego, a drugi z tego ostatniego do państwa siedziby inwestora.

Ze względu na przyjęte ramy artykułu zbędne byłoby omawianie poszczególnych metod *treaty shoppingu*. Podsumowując powyższe rozważania należy stwierdzić, że *treaty shopping* rozumieć można jako rejestrację podmiotu podstawionego, która pozwala na skorzystanie z sieci umów o unikaniu podwójnego opodatkowania. Natomiast *anti-treaty shopping* zdefiniować można jako wszelkie działania prowadzące do wyłączenia podmiotów odnoszących korzyści z *treaty shoppingu* (zwanych dalej podmiotami nieuprawnionymi) spod zastosowania umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

2. WEWNĘTRZNY ANTI-TREATY SHOPPING W SZWAJCARII

2.1. Uwagi wprowadzające

Szwajcaria jest przykładem państwa, które zdaniem autora niniejszego artykułu charakteryzuje się kompleksowym podejściem do omawianego problemu. Szwajcarski *anti-treaty shopping* obok rozwiązań związanych z umowami o unikaniu podwójnego opodatkowania wiąże się przede wszystkim z regulacjami prawa wewnętrznego, które stanowią przedmiot niniejszego opracowania. Na początku rozważań należy wskazać, że problematyka przeciwdziałania analizowanemu zjawisku z

³³¹ R. Wacker, *Anti-Treaty Shopping Restrictions in the New U.S.-Netherlands Tax Treaty*, 45 Tax executive 383/1993, s. 383.

³³² F. Weyzig, *Tax Treaty Shopping: Structural Determinants of Foreign Direct Investment Routed through the Netherlands*, International Tax and Public Finance December 2013, Volume 20, Issue 6, s. 911.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

czynnikiem szwajcarskim została uregulowana w uchwale Rady Związku Konfederacji Szwajcarskiej z dnia 31 grudnia 1962 r.³³³ w sprawie środków przeciw nieuprawnionemu używaniu umów o unikaniu podwójnego opodatkowania³³⁴. Przed omówieniem uregulowań zawartych w tym akcie prawnym słusznym wydaje się zwrócenie uwagi, że można go podzielić na trzy części. Pierwsza z nich zawiera definicje podstawowych pojęć, druga właściwą regulację przeciwdziałającą zjawisku *treaty shopping*, a trzecia część ma natomiast charakter techniczny. Można zatem stwierdzić, że na szczegółowe omówienie zasługują dwie pierwsze części uchwały, czyli art. 1 i 2 omawianego aktu prawnego. Treść pozostałych jednostek redakcyjnych związana jest z działaniem szwajcarskiej administracji podatkowej oraz wejściem przedmiotowej uchwały w życie, a ich analiza w niniejszym artykule nie jest konieczna.

2.2. Cel regulacji szwajcarskiej

Najważniejszym celem omawianej uchwały jest uniemożliwienie nieuprawnionego używania szwajcarskiej sieci umów o unikaniu podwójnego opodatkowania dla osiągnięcia korzyści umownych związanych z dochodami pasywnymi pochodzącymi z państw trzecich.³³⁵ W literaturze przedmiotu zauważa się także, że uchwała owa dotyczy przede wszystkim dochodów uzyskiwanych poza Szwajcarią, a jej głównym celem nie jest ochrona wpływów ze szwajcarskich podatków, lecz uniemożliwienie wynikającej z nadużycia prawa redukcji podatku u źródła³³⁶. W związku z czym należy zgodzić się z opinią K. Lockera, że przyczyną wprowadzenia omawianych przepisów do systemu szwajcarskiego prawa podatkowego była chęć wywiązywania się ze zobowiązań międzynarodowych.³³⁷

2.3. Podstawowe pojęcia

Jak już wspomniano artykuł 1 omawianego aktu prawnego zawiera definicje podstawowych pojęć zawartych w uchwale, a mianowicie pojęcia umowy oraz pojęcia ulgi podatkowej.³³⁸ Oczywiście definiowanie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania jest truizmem, pożytecznym

³³³ P. Reinartz, *Revised Swiss Anti-Treaty Shopping Rules*, International Bureau of Fiscal Documentation Bulletin March 1999, s. 116.

³³⁴ *Bundesratbeschluss vom 14. Dezember 1962 betreffend Massnahmen gegen die ungerechtfertigte Inanspruchnahme von Doppelbesteuerungsabkommen des Bundes* <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19620277/index.html>.

³³⁵ J. Kistler, S. Baumann, J. Hess, *Switzerland Tax Alert*, Deloitte International Tax 26 August 2010, s. 1.

³³⁶ H. Hull, *Tax Treatment of Intra-Group Cross-Border Interest Payments Involving Switzerland*, Bulletin for International Taxation August 2007, s. 357.

³³⁷ K. Locker, *Measures taken by Switzerland against the Improper Use of Double Taxation Treaties*, International Bureau of Fiscal Documentation, Amsterdam 1961, s. 19.

³³⁸ Art. 1 l. *Bundesratbeschluss vom 14. Dezember 1962 betreffend Massnahmen gegen die ungerechtfertigte Inanspruchnahme von Doppelbesteuerungsabkommen des Bundes* <https://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19620277/index.html>

tylko i wyłącznie z punktu widzenia czytelności kolejnych przepisów. Jednakże definicja legalna ulgi podatkowej wydaje się być znacząca, ponieważ pozwala stwierdzić, jakie ulgi są przedmiotem postanowień analizowanej uchwały. Zgodnie z omawianym przepisem jako ulgę rozumie się obniżenie podatku, który został naliczony u źródła³³⁹. Można zatem bez trudu dostrzec, że dla zastosowania tego artykułu koniecznym jest spełnienie przesłanki związanej z uzyskaniem dochodu w państwie źródła, a zatem zaistnienie sytuacji o charakterze międzynarodowym. W tym samym przepisie zostało określone, że przedmiotowa ulga podatkowa nie należy się osobie nieuprawnionej do korzystania z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania³⁴⁰. Osoba taka definiowana jest dosłownie jako podmiot, który nie ma roszczenia (*Anspruch*) o zastosowanie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania³⁴¹. Sformułowanie to wskazuje (być może w niezbyt czytelny i trafny sposób), że osoba, której przysługuje ulga powinna być związana z państwem-sygnatariuszem umowy, w której ulgę tę przewidziano, więzami rezydencji podatkowej.

2.4. Nieuprawnione użycie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania

2.4.1. Uwagi wprowadzające

Pojęcie nieuprawnionego użycia umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania zostało wprowadzone w artykule 1 uchwały, który stanowi, że występuje ono, gdy nie są spełnione warunki tejże umowy dotyczące siedziby lub miejsca zamieszkania w Szwajcarii lub drugim państwie- stronie umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania³⁴², bądź gdy spełnione zostały one w wyniku nadużycia prawa³⁴³. O ile niespełnienie warunków, związanych z siedzibą lub miejscem zamieszkania jest oczywiste, o tyle ich spełnienie w wyniku nadużycia prawa wymaga dalszego dookreślenia, które znajduje się w artykule 2 uchwały.

2.4.2. Transfer znaczącej części dochodu zagranicznego do państwa trzeciego

Wspomniany powyżej artykuł precyzuje, że skorzystanie z ulgi ma charakter nadużycia, gdy znacząca część (*wesentlich Teil*) uzyskanego przez podmiot dochodu zagranicznego jest wykorzystana w sposób pośredni lub bezpośredni w celu spełnienia roszczeń, których równowartość (*Gegenwert*) przypada podmiotowi nieuprawnionemu³⁴⁴, czyli znacząca część dochodu pochodzącego z państwa źródła jest przekazywana poprzez państwo siedziby podmiotu pośredniczącego do państwa siedziby

³³⁹ Art. 1 *Bundesratbeschluss* 1962 <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19620277/index.html>.

³⁴⁰ *ibidem*

³⁴¹ *ibidem*

³⁴² *ibidem*

³⁴³ Art. 1² lit. b *Bundesratbeschluss* op.cit

³⁴⁴ Art. 2 a *Bundesratbeschluss* 1962 op.cit

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

inwestora, które nie jest połączone z państwem źródła dochodu dogodną umową o unikaniu podwójnego opodatkowania. Dokonując wykładni powyższego przepisu należy dostrzec, że wątpliwości może budzić użycie zwrotu niedookreślonego *wesentlich Teil*. W literaturze przedmiotu zauważa się, że dopuszczalne jest skorzystanie z ulgi, nawet gdy transfery do podmiotu nieuprawnionego przekraczają 50% wartości podlegającego uldze podatkowej dochodu pochodzącego z państwa źródła³⁴⁵ pod warunkiem, że są one handlowo uzasadnione.³⁴⁶ Nasuwa się zatem spostrzeżenie, że w pewnych przypadkach ponad 50% opisanego powyżej dochodu może być transferowane w formie odsetek, należności licencyjnych lub innych opłat do podmiotów zagranicznych bez utraty możliwości skorzystania z ulg. Należy jednak zwrócić uwagę, że szereg artykułów naukowych poczynając od najwcześniejszego wydanego w 1961 roku nakładem amsterdamskiego International Bureau of Fiscal Documentation³⁴⁷, poprzez publikację szwajcarskich doradców podatkowych z 1999 roku³⁴⁸, aż po opracowanie zuryskich prawników z 2011 roku³⁴⁹ odwołuje się do okólnika, który stanowi, że pod pojęciem znaczącej części rozumie się ponad 50%. Zatem przetransferowanie ponad 50% rzeczonoego dochodu podmiotowi zagranicznemu powinno uniemożliwić skorzystanie z ulg. Wydaje się jednak, że dookreślenie desygnatu pojęciowego „znaczącej części” w okólniku nie jest bezwzględnie wiążące, więc system przeciwdziałania zjawisku *treaty shopping* może być dostosowywany do sytuacji, w jakich znajdują się konkretni podatnicy i wówczas dopuszczalne jest przekroczenie wspomnianej wartości.

2.4.2.1. Równowartość i pośredniość

Omawiając przepisy badanej uchwały należy zwrócić uwagę na dwa zawarte w niej pojęcia, a mianowicie pojęcia równowartości i pośredniości, które zostały już użyte powyżej przy okazji przedstawiania treści artykułu 2 analizowanego aktu prawnego i służą zdefiniowaniu skorzystania z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania w wyniku nadużycia prawa. Zrozumienie i rozróżnienie obu pojęć jest konieczne dla uświadomienia sobie, jakie przeznaczenie znaczącej części dochodu podmiotu pośredniczącego może go pozbawić możliwości skorzystania z ulg lub zwolnień podatkowych. Sformułowanie, dotyczące przekazania równowartości (*Gegenwert*) dochodu zagranicznemu podmiotowi nieuprawnionemu zdaje się oznaczać to samo, co określenie „pośrednie przekazanie dochodu”. *Prima facie* wydaje się, że to nawet powtórzenie, lecz po głębszej analizie można stwierdzić, że jest to zarezerwowanie pojęcia pośredniości do sfery łańcucha podmiotów,

³⁴⁵ W. Sycker, *Measures taken by Switzerland against the Improper Use of Double Taxation Treaties*, International Bureau of Fiscal Documentation, Amsterdam 1961, s. 25.

³⁴⁶ P. Reinartz, *op.cit.*, str. 116.

³⁴⁷ W. Sycker, *op. cit.*, s. 25.

³⁴⁸ R. Wuermli, C. Busin, *Neuerungen ab 1. Januar 1999 im Bereich des Missbrauchsbeschlusses (BRB 1962)*, Tax Facts 1/ 1999, s. 2- 3.

³⁴⁹ B. Brauchli, X. Althanassoglou, *Missbrauch in Doppelbesteuerungsabkommens*, CH-D Wirtschaft 2/2011, s. 25.

natomiast równowartości do sfery łańcucha towarów, usług, papierów wartościowych lub dewiz. Można spostrzec także, że pojęcie pośredniości dotyczy sytuacji, gdy uprawniony podmiot przekaże środki pieniężne kolejnemu podmiotowi uprawnionemu, a tamten dopiero nieuprawnionemu. Natomiast z pojęciem równowartości spotkać się można w sytuacji, gdy dochód zagraniczny podmiotu pośredniczącego zostanie zamieniony na towary, papiery wartościowe, czy obce waluty i w takiej postaci dopiero przekazany tytułem darmym lub po znacznie zaniżonej cenie nieuprawnionemu do ulgi podmiotowi zagranicznemu. Podsumowując tę część rozważań można stwierdzić, że pod pojęciem pośredniości w tym przepisie kryje się pośredniość podmiotowa, a równowartość oznacza pośredniość przedmiotową. Powyższe uregulowania w sposób istotny utrudniają przekierowanie dochodu zagranicznego do państwa, którego nie łączy umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania z państwem źródła tego dochodu, ponieważ ograniczają nie tylko międzypodmiotowy transfer środków pieniężnych, ale również ich zamianę m. in. na instrumenty finansowe, obce waluty, a nawet towary.

2.4.3. Badanie struktury właścicielskiej

Kolejnym przewidzianym w omawianej uchwale przykładem nadużycia, jest sytuacja, gdy z ulg podatkowych korzysta podmiot z siedzibą w Szwajcarii, w którym znaczące udziały lub inny znaczący interes mają podmioty nieuprawnione.³⁵⁰ W analizowanej uchwale znajdują się analogiczne przepisy dotyczące fundacji rodzinnej (*Familienstiftung*) nieprowadzącej działalności gospodarczej³⁵¹ oraz instytucji prawa szwajcarskiego zwanej *Treuhandverhältnis*.³⁵² Główną przyczyną oddzielnego uregulowania wymienionych w zdaniu poprzednim instytucji wydają się być pewne różnice prawnokonstrukcyjne występujące pomiędzy nimi, a pozostałymi określonymi zbiorczo podmiotami. Jednakże sama idea, jak i budowa przepisów przeciwdziałających zjawisku *treaty shopping*, dotyczących wszystkich wymienionych w tym akapicie podmiotów jest taka sama i opiera się na badaniu struktury właścicielskiej, co pozwala na pozbawienie możliwości uzyskania ulg przed podmioty zarejestrowane na terenie Szwajcarii, a kontrolowane przez nieuprawnione z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania osoby fizyczne lub prawne.

2.5. Uwagi praktyczne

Na końcu tego etapu rozważań należy podkreślić, że przy rejestracji podmiotu pośredniczącego w Szwajcarii, który miałby korzystać z dobrodziejstw umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, należy zadbać z jednej strony o strukturę właścicielską, natomiast z drugiej o przepływy kapitałowe. Najlepszym i najbezpieczniejszym rozwiązaniem byłoby zapewnienie, aby

³⁵⁰ Art. 2 b *Bundesratbeschluss* 1962 <http://www.admin.ch/opc/de/classified-compilation/19620277/index.html>.

³⁵¹ Art. 2 d *Bundesratbeschluss* op.cit.

³⁵² Art. 2 c *Bundesratbeschluss* op.cit.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

przepływy do podmiotów nieuprawnionych nie stanowiły więcej, niż 50% dochodu zagranicznego, a także żeby w ponad 50% podmiot ten należał do szwajcarskich osób fizycznych lub prawnych. Oczywiście zrealizowanie powyższych warunków wydaje się mało realne, ale interesującym rozwiązaniem byłoby połączenie się z podmiotem rzeczywiście prowadzącym na terenie Szwajcarii działalność gospodarczą i uzyskującym również tzw. dochody zagraniczne.

3. WEWNĘTRZNY ANTI- TREATY SHOPPING W RFN

3.1. Uwagi wprowadzające

Niemieckie rozwiązania przeciwko zjawisku *treaty shopping* wiążą się nierozłącznie z zastosowaniem wewnętrznych klauzul antyabuzywnych. Zdaniem autora niniejszego artykułu wewnętrzne przepisy dotyczące *anti- treaty shoppingu* w RFN są niezwykle skomplikowane i rozbudowane. Ze względu na jasność wyводу usprawiedliwionym jest zwrócenie uwagi tylko na najważniejsze uregulowania zawarte w paragrafie 50d niemieckiej ustawy o podatku dochodowym (*Einkommensteuergesetz*). Omawiając problematykę wskazanego w zdaniu poprzednim przepisu słusznym wydaje się odniesienie do kwestii takich, jak zakres jego zastosowania, problematyka uprawnień do ulgi lub zwolnienia wynikających z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, czy wreszcie testy oparte o badanie gospodarczych podstaw międzynarodowych przepływów kapitałowych, czy działalności podmiotu pośredniczącego. Ograniczenie się tylko do poruszenia powyżej wskazanych problemów usprawiedliwione jest faktem, że większość bardzo obszernego paragrafu 50 d ust. 1 analizowanego aktu prawnego dotyczy problematyki typowo technicznej, takiej jak np. wydawanie decyzji zwalniających (*Freistelungsbescheids*)³⁵³ i nie jest bezpośrednio związana ze zjawiskiem *treaty shopping*. Podobny stan rzeczy występuje w szwajcarskiej uchwale omówionej powyżej, jednakże paragraf 50d EStG jako część obszernej ustawy wydaje się stanowczo zbyt bardzo wypełniony pobocznymi treściami, które mogłyby się znaleźć w innym miejscu omawianego aktu prawnego, natomiast w przypadku uchwały Rady Związku byłoby to z przyczyn oczywistych niemożliwe.

3.2. Zakres zastosowania §50d Einkommensteuergesetz

Określenie zakresu zastosowania analizowanego przepisu wymaga odniesienia do jego ustępu 1, zgodnie z którym zwolnienie lub obniżenie stawki podatkowej (dosł. „*nicht oder nur nach einem*

³⁵³ § 50 d *Einkommensteuergesetz*, zd. pierwsze http://www.gesetze-im-internet.de/estg/_50d.html.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING *niedrigeren Steuersatz besteuert werden*³⁵⁴) mogą wynikać między innymi z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Pozostałe wymienione w tym paragrafie źródła prawa, które wprowadzają zwolnienia lub ulgi podatkowe należą do prawa wewnętrznego, dlatego nie wiążą się ze zjawiskiem *treaty shopping* i nie są przedmiotem niniejszego opracowania. Należy zatem podkreślić, że paragraf 50d EStG, mający charakter klauzuli antyabuzywnej, w przeciwieństwie do rozwiązania szwajcarskiego odnosi się zarówno do sfery prawa wewnętrznego, jak i międzynarodowego prawa podatkowego. Z uzasadnionych przyczyn w artykule niniejszym należy skupić się na rozważeniu problemów ściśle związanych z międzynarodowym prawem podatkowym.

3.3. Podmiot nieuprawniony z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania

Podjętą problematykę *anti-treaty shoppingu* należy przede wszystkim zdefiniować pojęcie podmiotu nieuprawnionego z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Definicję tę można wyeksplikować z ust. 3 omawianego w niniejszej części pracy paragrafu, który stanowi, że podmiot zagraniczny (dosł. spółka) nie jest uprawniony (dosł. nie ma roszczenia) do ulgi lub zwolnienia, wynikających z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, jeżeli zysk brutto tego podmiotu nie pochodzi z jego działalności gospodarczej³⁵⁵. Widać zatem, że niemiecka regulacja przeciwdziałająca zjawisku *treaty shopping* oparta jest o badanie, czy przepływ kapitału z zagranicy jest efektem prowadzonej działalności gospodarczej. Dla pełnego zrozumienia tego unormowania należy jednak zwrócić uwagę, że zastosowanie powyższego przepisu obwarowane jest dodatkowymi dwoma warunkami, stanowiącymi alternatywę łączną.³⁵⁶

3.3.1. Badanie gospodarczych podstaw przepływów kapitałowych

Zgodnie z pierwszym ze wspomnianych powyżej warunków, aby podpaść pod przepis wyłączający określony w poprzednim akapicie zysk spod zastosowania dobrodziejstw umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania, działalność podmiotu nie może mieć gospodarczych podstaw³⁵⁷. Powyższe założenie badane jest szczególnie wnikliwie w związku z dywidendami, odsetkami i należnościami licencyjnymi przekazywanymi przez podmiot pośredniczący do tzw. państwa trzeciego³⁵⁸, czyli kraju siedziby inwestora. W tym miejscu należy zaakcentować, że omawiany warunek wiąże się z poszukiwaniem ekonomicznego uzasadnienia dalszego zagranicznego transferu kapitału. W związku z powyższym wydaje się jasne, że niemiecki ustawodawca pozbawia możliwości skorzystania z dobrodziejstw umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania podmioty, które

³⁵⁴ § 50 d *Einkommensteuergesetz*, zd. pierwsze http://www.gesetze-im-internet.de/estg/_50d.html

³⁵⁵ §50d ust. 3 *Einkommensteuergesetz* op.cit.

³⁵⁶ §50d ust. 3 *Einkommensteuergesetz* op.cit.

³⁵⁷ §50 d ust. 3 punkt 1 *Einkommensteuergesetz* http://www.gesetze-im-internet.de/estg/_50d.html.

³⁵⁸ A. Kraft, L. Sonnichsen, T. Klass, *Neue Fragebogen zu § 50d Abs. 3 EStG*, Latham and Watkins LLP Tax Info, nr 15, czerwiec 2012, str. 22.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

zarówno otrzymują z zagranicy, jak i przekazują do państw trzecich środki bez uzasadnienia o charakterze gospodarczym. W niemieckiej literaturze przedmiotu znaleźć można szereg przykładów takiego uzasadnienia transferu środków za granicę. Należą do nich m. in.: przekazywanie ich części zagranicznej spółce matce, stojącej na czele światowego koncernu, czy finansowanie wyspecjalizowanej spółki córki w państwie trzecim³⁵⁹, a nawet ogólnikowo ujęte przyczyny o podłożu politycznym, prawnym, czy religijnym.³⁶⁰ Nie trudno dojść do wniosku, że celem gospodarczym z punktu widzenia tego przepisu nie może być cel o charakterze podatkowym, ponieważ takie rozumienie tego pojęcia prowadziłyby do wykładni *ad absurdum*. W tym momencie rozważań należy dokonać prawnoporównawczego spostrzeżenia. Mianowicie w regulacji niemieckiej w przeciwieństwie do szwajcarskiej badane jest gospodarcze uzasadnienie zarówno przepływu pieniężnego otrzymywanego, jak i transferowanego przez podmiot pośredniczący. W Szwajcarii natomiast istotny pozostaje stosunek ilościowy zachodzący pomiędzy dochodem zagranicznym, a transferem środków do państwa trzeciego. Można zatem zauważyć, że w Niemczech to samo zjawisko badane jest dwufazowo, a w Szwajcarii jednofazowo.

3.3.2. Mierzalny rozruch przedsiębiorstwa

Wracając do określenia podmiotu nieuprawnionego należy zwrócić uwagę, że drugą przesłanką wyłączającą możliwość zastosowania korzystnych postanowień umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania jest brak mierzalnego (*angemessen*) rozruchu przedsiębiorstwa.³⁶¹ Dodać można, że powyższy warunek można określić innymi słowami jako brak istotnej efektywności w sferze działalności gospodarczej i aktywności przedsiębiorstwa, która służy realizacji celów oficjalnie zawartych chociażby w rejestrze przedsiębiorców, czy akcie założycielskim danego podmiotu. W ramach sprawdzania, czy warunek powyższy został spełniony organ podatkowy bada, czy zysk brutto pochodzi z zarządzania dobrami ekonomicznymi (*Verwaltung von Wirtschaftsgütern*), a także czy znacząca część działań o charakterze gospodarczym wykonywana jest przez podmioty trzecie.³⁶² Testy powyższe służą przede wszystkim sprawdzeniu, czy badany podmiot prowadzi rzeczywistą działalność lub czy jest podmiotem podstawionym, ale również czy zagraniczne przepływy kapitałowe mają pozapodatkowe uzasadnienie. Na marginesie rozważań można także spostrzec, że niemiecki ustawodawca konstruując uregulowanie przeciwdziałające zjawisku *treaty shopping* wykazał się wyjątkową zapobiegliwością, ponieważ wyłączył spod restrykcji paragrafu 50 d fundusze

³⁵⁹ P. Piltz, *Wirtschaftliche oder sonst beachtliche Gründe in § 50d Abs. 3 EStG*, International Steuerrecht 2007, str. 794.

³⁶⁰ W. Kessler, *Treaty shopping-Quo Vadis? Kritische Anmerkungen zu § 50d Abs. 3 EStG*, International Steuerrecht 2006, s. 579.

³⁶¹ §50 d ust. 3 punkt 2 *Einkommensteuergesetz* http://www.gesetze-im-internet.de/estg/_50d.html.

³⁶² §50d ust. 3, *Einkommensteuergesetz*, http://www.gesetze-im-internet.de/estg/_50d.html.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING inwestycyjne³⁶³, których działalność z oczywistych przyczyn polega między innymi na zagranicznych transferach środków pieniężnych, a także emisji jednostek uczestnictwa i ich zbywaniu również poza państwo swojej siedziby.

3.4. Uwagi praktyczne

Podjmując próbę sformułowania uwag praktycznych dotyczących rejestracji podmiotów gospodarczych na terenie Niemiec należy podkreślić, że najrozsądniejszym rozwiązaniem byłoby zapewnienie im rzeczywistego funkcjonowania na rynku oraz znalezienie pozapodatkowego uzasadnienia przepływów kapitałowych. Ze względu na dwufazowe badanie przepływów pieniężnych rozwiązanie niemieckie wydaje się być odporne na próbę wykorzystania współpracy z niemieckim podmiotem, rzeczywiście prowadzącym działalność gospodarczą w RFN, w celu uzyskania korzyści wynikających z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.

3.5. Uwagi podsumowujące

Zmierzając ku końcowi rozważań na temat omawianej regulacji należy dostrzec, że rozwiązanie wprowadzone przez niemieckiego ustawodawcę w porównaniu ze szwajcarską uchwałą *Bundesratu* sprawia wrażenie zbudowanego w sposób skomplikowany oraz niepotrzebnie łączący kwestie związane z unikaniem opodatkowania w skali wewnętrznej oraz międzynarodowej. Należy jednak uznać za korzystne z punktu widzenia interesów podatnika poszukiwanie gospodarczego celu zagranicznych transferów środków pieniężnych obok badania, czy podmiot pośredniczący rzeczywiście prowadzi działalność. W porównaniu ze zrozumiałym unormowaniem szwajcarskim prawidłowa wykładnia niemieckiego paragrafu 50 d wydaje się bardzo trudna. Ponadto w literaturze występuje pogląd, że omawiany przepis ogranicza zastosowanie zwolnień i ulg umownych³⁶⁴, co może mieć negatywny wpływ na międzynarodowe stosunki gospodarcze z czynnikiem niemieckim. Nasuwa się również refleksja, że badanie gospodarczego celu przepływów pieniężnych jest alternatywą dla stosowania regulacji opartych na arbitralnie ustalonym stosunku środków zatrzymanych wewnątrz państwa rejestracji podmiotu do środków transferowanych za granicę. Wypada wspomnieć, że rozwiązanie niemieckie znacząco osłabia pewność prawa, a działać może zarówno w interesie podatnika, jak i wbrew niemu.

³⁶³ A. Kraft, Sonnischen, T. Klass, *Neufassung der Anti Treaty Shopping Regelungen*, Latham and Watkins LLP Tax Info nr 14, luty 2012, s. 2.

³⁶⁴ J. Scholz, *Anti-Treaty-Shopping-Regelungen*, EUL Verlag 2010, s. 14.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING
4. WEWNĘTRZNY ANTI-TREATY SHOPPING W KANADZIE

4.1 Uwagi wprowadzające

Kanadyjskie metody przeciwdziałania zjawisku nazywanemu *treaty shopping* wydają się być szczególnie istotne, nie tylko ze względu na znaczenie Kanady jako ważnego gospodarczo państwa, ale również ze względu na fakt, że w Kanadzie od sierpnia do grudnia 2013 roku, miały miejsce zainicjowane przez rząd konsultacje dotyczące *treaty shoppingu*³⁶⁵. Można dostrzec, że podjęcie decyzji o ich organizacji wskazuje, że problem *treaty shoppingu* jest dla kanadyjskiego rządu zagadnieniem nie tylko niezwykle ważkim, ale również wymagającym dalszych prac i weryfikacji poglądów na temat zjawiska, będącego przedmiotem niniejszego artykułu.

4.2. Szczegółowe omówienie kanadyjskiej regulacji

Przechodząc do *meritum* należy zwrócić uwagę, że kwestia wewnętrznych metod przeciwdziałających zjawisku *treaty shopping* uregulowana została w art. 245 kanadyjskiego *Tax Income Act*, który to przepis znajduje się w rozdziale XVI dotyczącym unikania opodatkowania (*Tax Avoidance*).³⁶⁶ Istotne z punktu widzenia niniejszego opracowania rozwiązanie prawne zawarte we wspomnianym artykule to definicja korzyści podatkowej, która rozumiana jest jako redukcja lub uniknięcie podatku, wynikające z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania.³⁶⁷ Kolejny ważny problem stanowi relacja pomiędzy art. 245(3) i art. 245(4), które w związku ze sobą wprowadzają zasadę, że unikanie opodatkowania dotyczy także nieprawidłowego używania (*misuse*) postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowania.³⁶⁸ Definicja unikania opodatkowania zawarta w tymże akcie prawnym stanowi, że ma ono miejsce wówczas, gdy transakcja lub seria transakcji tworząca obowiązek podatkowy nie ma uzasadnienia innego, niż uzasadnienie o charakterze podatkowym, a ponadto podmioty dokonujące tej transakcji nie pozostają w dobrej wierze.³⁶⁹ Jest to zatem odmienne uregulowanie, niż rozwiązanie występujące w Niemczech oraz Szwajcarii, ponieważ kanadyjski ustawodawca przeciwdziała zjawisku *treaty shopping* w sposób zgoła różny poprzez odniesienie do istnienia celu podatkowego, a nie chociażby poprzez pojęcie braku celu gospodarczego, jak ma to miejsce w ustawie niemieckiej, czy kontrolę transferu środków pieniężnych za granicę, jak uregulował

³⁶⁵ *Consultation on Treaty shopping in the 2013 budget*, www.airdberlis.com/2FTemplates%2FArticles%2FarticleFiles%2F874%2FCanadian%2520Consultation%2520Paper%2520on%2520Treaty%2520Shopping.pdf&ei=aH1pU_noNobGPZXigbAI&usg=AFQjCNFIRZwacqv6bDdazctF3BsopoorWA.

³⁶⁶ <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/i-3.3/page-408.html#h-153>

³⁶⁷ Art. 245 (1) *Tax Income Act* <http://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/i-3.3/page-408.html#h-153>

³⁶⁸ Art. 245 *Tax Income Act* op.cit.

³⁶⁹ Art. 245(3) *Tax Income Act* op.cit.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING to szwajcarski prawodawca. Należy zaakcentować, że odnoszenie się do braku dobrej wiary może wiązać się z występowaniem trudnych do rozstrzygnięcia sporów między administracją podatkową, a podmiotami dokonującymi *treaty shoppingu*. Rozwiązanie kanadyjskie wydaje się jednak bardziej klarowne od konstrukcji niemieckiej, w której występuje odniesienie do podstawy gospodarczej transakcji, bez wyraźnego wyłączenia spod tego pojęcia celów o charakterze podatkowym.

5. PODSUMOWANIE

Pierwszym wnioskiem wynikającym z porównania powyższych rozwiązań prawnych jest stwierdzenie, że w omawianych w niniejszym artykule państwach w ramach wewnętrznego prawodawstwa nie wykształcił się jednolity system przeciwdziałania zjawisku *treaty shopping*. Najwyraźniejszą różnicą jest to, że regulacje omawiane w niniejszym opracowaniu zawarte są w różnych rodzajach aktów prawnych. W Szwajcarii kluczową rolę w przeciwdziałaniu zjawisku *treaty shopping* odgrywa bez wątpienia uchwała *Bundesratu*, czyli akt rządu niższego, niż ustawowy. Nie można także bagatelizować roli okólnika, który zawiera wyjaśnienie istotnych pojęć zawartych w przedmiotowej uchwale. W przypadku Kanady oraz Niemiec ustawodawca zdecydował się na zamieszczenie rozwiązań przeciwdziałających zjawisku *treaty shopping* w ustawach o podatku dochodowym obok ogólnych regulacji antyabuzyjnych, co wydaje się być dobrym rozwiązaniem ze względu na łatwy dostęp podatników do tych przepisów. Konstrukcja szwajcarska jako całkowicie wyodrębniona jest w opinii autora niniejszego artykułu znacznie bardziej czytelna, a jej obowiązywanie w zasadzie w niezmienionej formie przez ponad 50 lat stanowi główny dowód jej wysokiej jakości. Wypada również dostrzec, że negatywnie na zrozumiałość wszystkich omawianych w niniejszym artykule rozwiązań wpływa zamieszczenie przepisów technicznych obok właściwych regulacji antyabuzyjnych. O ile w przypadku uchwały *Bundesratu* niemożliwym wydaje się ich pominięcie, o tyle w niemieckiej i kanadyjskiej ustawie o podatku dochodowym mogłyby być one zamieszczone w innym miejscu. Stwierdzić należy także, że szwajcarskie rozwiązanie poprzez wprowadzenie progu 50% realizuje zasadę pewności prawa podatkowego. Nietrudno jednak zauważyć, że zarówno uregulowanie szwajcarskie, jak i niemieckie oraz kanadyjskie pozwalają na umożliwienie zastosowania ulg w sytuacjach usprawiedliwionych względami gospodarczymi. W regulacji szwajcarskiej może to nastąpić w drodze wyjątku, ponieważ w zwykłych sytuacjach zastosowanie ma okólnik stanowiący, że wartością graniczną umożliwiającą skorzystania z ulgi jest transfer do państwa trzeciego maksimum 50% zagranicznego dochodu. Z łatwością można wyobrazić sobie sytuację zasługującą na szczególne potraktowanie, gdy wynikiem przekroczenia tej wartości jest chociażby zmiana kursu walutowego. Należy także zwrócić szczególną uwagę na kanadyjską regulację, zgodnie z którą podatkowy cel funkcjonowania podmiotu pośredniczącego, wyłącza

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

zastosowanie ulg lub zwolnień wynikających z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. W przypadku niemieckim natomiast w podobnym przepisie użyto pojęcia braku podstaw gospodarczych, które mogłyby być rozumiane przez *treaty shopperów* także jako przesłanki związane z atrakcyjnymi rozwiązaniami podatkowymi. Jednakże oczywistym wydaje się, że wszystkie próby interpretacji celów podatkowych jako podpadających pod cele gospodarcze prowadziłyby do wykładni *ad absurdum*, a zatem należy dojść do wniosku, że w Niemczech konieczna jest wykładnia celowościowa przepisów przeciwdziałających zjawisku *treaty shopping*.

Kluczową różnicą, występującą w szczególności pomiędzy rozwiązaniem szwajcarskim a niemieckim, jest istota testu *anti-treatyshoppingowego*. Otóż w Niemczech badany jest zarówno cel gospodarczy działalności podmiotu pośredniczącego, jak również uzasadnienie zagranicznych transferów pieniężnych. Natomiast w przypadku Szwajcarii testowany jest tylko stosunek dochodu zagranicznego do przepływu kapitału od spółki pośredniczącej do podmiotu nieuprawnionego z umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania. Rozwiązanie kanadyjskie natomiast ze względu na odwołanie się do celu podatkowego odnosi się do całokształtu okoliczności, spełniających definicję *treaty shoppingu*, a zatem wydaje się być regulacją mogącą ograniczyć omawiane zjawisko w pełni, ale jednocześnie niezapewniającą pewności prawa. Zdaniem autora niniejszego artykułu odwołanie się do celów podatkowych lub gospodarczych w omawianych regulacjach jest wyjątkowo istotne, ponieważ mimo wad pozwala na zastosowanie dobrodziejstw umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w wielu zasługujących na to sytuacjach. Metody stosunkowe są łatwe w zastosowaniu i pozbawione arbitralności, ale mogą mieć negatywny wpływ na rozwój międzynarodowych kontaktów gospodarczych, chociaż na przykładzie szwajcarskiego okólnika widać, że nie muszą być one bezwzględnie wiążące. Na aprobatę zasługują również testy oparte o badanie struktury właścicielskiej, zastosowane w regulacji szwajcarskiej. Jednocześnie wskazać należy, że wspomniane w zdaniu powyższym badanie nie powinno stanowić samodzielnej metody przeciwdziałającej zjawisku *treaty shopping*, ponieważ w takiej sytuacji możliwym byłoby transferowanie środków pieniężnych do podmiotów, mających siedzibę w państwie trzecim, gdyby nie występowały między spółką pośredniczącą, a adresatem przepływu pieniężnego relacje kapitałowe. Słusznym rozwiązaniem wydaje się również wyłączenie spod omawianych regulacji podmiotów tak specyficznych, jak na przykład fundusze inwestycyjne, które mogłyby w przeciwnym razie utracić korzyści wynikające z umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, chociaż ich działalność nie polega na nieprawidłowym korzystaniu z traktatów podatkowych.

W końcowej części rozważań wskazać należy, że rozwiązania kanadyjskie w związku z zakończonymi niedawno konsultacjami mogą szybko przeobrazić się w najnowocześniejsze na świecie regulacje przeciwdziałające zjawisku *treaty shopping*. Należy jednak podchodzić z rezerwą do nowoczesnych rozwiązań, ponieważ ponad pół wieku obowiązywania szwajcarskiego rozporządzenia świadczy o jakości i ponadczasowości zaproponowanych w nim regulacji antyabuzywnych.

ANALIZA PORÓWNAWCZA SZWAJCARSKICH, NIEMIECKICH I
KANADYJSKICH REGULACJI WEWNĘTRZNYCH
PRZECIWDZIAŁAJĄCYCH ZJAWISKU TREATY SHOPPING

Niemieckie przepisy pomimo licznych zalet wydają się być zbyt skomplikowane w wykładni i z pewnością słusznym byłoby rozpoczęcie w Niemczech dyskusji na temat ich nowelizacji. Nie można jednak zapominać, że omówione w niniejszym artykule regulacje stanowią tylko wsparcie dla metod wypracowanych na szczeblu międzynarodowym.

SUMMARY

The Comparison of Internal Anti-Treaty Shopping Provisions in Switzerland, Germany and Canada

The main purpose of this paper is to analyse internal countermeasures against misuse of tax treaties. In the introduction to this article, the author presents the phenomenon of treaty shopping, which is method of tax avoidance based on network of relationships between economic entities from different countries. Furthermore, the author points out that this fiscal fraud let some entrepreneur obtain abusive tax treaty benefits. Afterwards, the author focuses on the fact, that majority of the anti- treaty shopping provisions are international but there are also internal solutions in Switzerland, Germany and Canada. Thereafter, the author lists the legal acts, which regulate above- mentioned issues. Elaborating particular anti- abusive measures, the author concentrates on identities, similarities and differences between them.

Key words: treaty shopping, acquisition of contractual benefits, foreign legal regulations, tax law

Słowa kluczowe: treaty shopping, nabywanie korzyści umownych, zagraniczne uregulowania prawne, prawo podatkowe,